

Warszawa, 2 marca 2013 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michałak

ZSS/500/6/2013/PR

Pan

Władysław Kosiniak-Kamysz

Minister Pracy i Polityki Społecznej

Szanowny Panie Ministrze,

zwracają się do mnie opiekunowie i rodzice dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością, którym odmówiono prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z uwagi na prowadzenie przez nich gospodarstwa rolnego.

W kwestii uprawnień rolnika do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego, zarysowały się w ostatnim czasie dwa odmiennie stanowiska. Pierwsze wyrażone zostało w uchwale Naczelnego Sądu Administracyjnego z 11 grudnia 2012 r. (I OPS 5/12), w której przyjęto, że prowadzenie gospodarstwa rolnego przez rolnika stanowi negatywną przesłankę przyznania tej osobie świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie art. 17 ust. 1 w związku z art. 3 pkt 22 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 ze zm.).

W odpowiedzi na powyższe stanowisko, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej wydało komunikat, w którym przyjęto, że rolnik, który nie wykonuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej zdefiniowanej w ww. art. 3 pkt 22, niezależnie od wielkości gospodarstwa rolnego, może ubiegać się o świadczenie pielęgnacyjne, gdyż spełnia warunek zawarty w art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, tj. warunek bycia osobą, która w związku z koniecznością sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, nie podejmuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej jednoznacznie zdefiniowanego w ww. art. 3 pkt 22 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wobec istnienia dwóch odmiennych poglądów na przedstawione zagadnienie, rodzących odmiennie skutki w zakresie uprawnień do wymienionych świadczeń, w zależności od tego, czy dotyczą postępowania administracyjnego czy sądownoadministracyjnego, zwracam się z prośbą do Pana Ministra o podjęcie działań, które w jednoznaczny sposób potwierdzą że fakt bycia rolnikiem nie wyklucza danej osoby z kręgu podmiotów, które mogą otrzymać świadczenie pielęgnacyjne.

Z szanowaniem i szacunkiem
Marek Michałak

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Władysław Kosiniak-Kamysz

Warszawa, dnia 29.03.2013 r.

DSR-II-073-11-1-EK/13
Dot. ZSS/500/6/2013/PR

Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka

Szanowny Panie Ministrze

Odpowiadając na pismo z dnia 8 marca 2013 r., w sprawie odmawiania opiekunom i rodzicom dzieci prawa do pomocy w formie świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 17 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr. 139, poz. 992 z późn. zm.) z uwagi na prowadzenie przez nich gospodarstwa rolnego, uprzejmie informuję:

Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
  - 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
  - 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
  - 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności
- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami:

konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Od 1 stycznia 2013 r., zgodnie z art. 17 ust. 1b ww. ustawy, świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- 1) nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

Zgodnie z art. 3 pkt 22 ww. ustawy, zawierającym definicję zatrudnienia i innej pracy zarobkowej w rozumieniu tej ustawy, osoba będąca rolnikiem pracująca w gospodarstwie rolnym, nie jest osobą zatrudnioną lub wykonującą inną pracę zarobkową w rozumieniu ww. definicji.

Oznacza to, że rolnik, który nie wykonuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej zdefiniowanej w ww. art. 3 pkt 22, niezależnie od wielkości gospodarstwa rolnego, może ubiegać się o świadczenie pielęgnacyjne, gdyż spełnia warunek zawarty w art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, tj. warunek bycia osobą, która w związku z koniecznością sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, nie podejmuje zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej jednoznacznie zdefiniowanego w ww. art. 3 pkt 22 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Należy podkreślić, że organy administracji publicznej realizujące świadczenia rodzinne, w tym świadczenie pielęgnacyjne, zgodnie z zasadą legalizmu wyrażoną w art. 6 Kodeksu postępowania administracyjnego, zobowiązane są działać na podstawie przepisów prawa – w opisanym przypadku na podstawie przytoczonych wyżej, bezwzględnie obowiązujących przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych, a nie kierować się rozstrzygnięciem sądu administracyjnego czy też samorządowego kolegium odwoławczego wydanym w indywidualnej sprawie i tylko w tej sprawie wiążącym.

Indywidualne rozstrzygnięcia sądów administracyjnych nie są źródłami powszechnie obowiązującego prawa, gdyż zgodnie z art. 87 pkt 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia.

Niezależnie od powyższych zapisów ustawowych, Naczelny Sąd Administracyjny, w wiążącej dla sądów administracyjnych uchwale z dnia 11 grudnia 2012 r. (sygn. akt. I OPS 5/12), dokonał odmiennej wykładni przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych i stwierdził, że prowadzenie gospodarstwa rolnego, pomimo że nie mieści się w definicji

zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej zawartej w art. 3 pkt 22 ww. ustawy, jest równoznacznie z prowadzeniem działalności i wykonywaniem pracy w tym gospodarstwie.

W konsekwencji, zdaniem Naczelnego Sądu Administracyjnego, okoliczność ta przesądza, że rolnikowi nie przysługuje świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Na skutek ww. uchwały, nawet pomimo tego, że nie ma ona mocy wiążącej w stosunku do organów właściwych realizujących świadczenia rodzinne, wiele z tych organów, odmawia obecnie rolnikom przyznania świadczenia pielęgnacyjnego, pomimo, że przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych tego nie zabraniają.

Prowadzi to do sytuacji, że w jednej gminie świadczenie pielęgnacyjne rolnikowi przysługuje, gdyż ustawa o świadczeniach rodzinnych na to pozwala, a w innej rolnik znajdujący się w identycznej sytuacji świadczenia nie otrzyma, gdyż gmina ta kieruje się uchwałą Naczelnego Sądu Administracyjnego.

2 podwianiem

Władysław Kosiniak-Kamysz
MINISTER
Władysław Kosiniak-Kamysz